

Το Τεχνολογικό-Πολιτιστικό Πάρκο Λαυρίου ως επιχείρηση

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΡΕΜΕΝΟΣ

Ιστορικό

ΟΙ ΘΕΤΙΚΕΣ επιστήμες διέπονται από τους συγκεκριμένους φυσικούς νόμους, οι κοινωνίες των ανθρώπων καθορίζουν μόνες τους τους δικούς τους (ή έτσι τουλάχιστον νομίζουν ότι κάνουν) ενώ ο ελληνικός δημόσιος τομέας διέπεται από τους δικούς του άγραφους νόμους που δυστυχώς επιτάσσουν.

1ος Νόμος. Η απόφαση προηγείται, η μελέτη και η τεκμηρίωση έπονται.

2ος Νόμος. Ανάβαλε για αύριο ό,τι μπορεί να γίνει σήμερα. Λίγες γνωστές εξαιρέσεις, που απλώς τους επιβεβαιώνουν, δεν μας έχουν σώσει από τις συνέπειές τους.

Τα περισσότερα ελληνικά τεχνολογικά πάρκα (με οποιαδήποτε ερμηνεία του όρου αυτού από αρμόδιους και μη) δεν περιλαμβάνονται στις εξαιρέσεις των νόμων αυτών. Ιδρύθηκαν και εξακολουθούν να ιδρύονται με κύρια βασική τεκμηρίωση (που φυσικά δεν αναφέρεται πουθενά) «γιατί αυτοί και όχι εμείς», την ίδια δηλαδή, που ίσχυσε και για την ίδρυση των νέων ελληνικών πανεπιστημίων τις τέσσερις τελευταίες δεκαετίες (1ος Νόμος).

Ανάμεσα σ' αυτά τα πάρκα, το Τεχνολογικό Πάρκο Λαυρίου (σε συντομογραφία ΤΠΠΑ) του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου (ΕΜΠ), ιδρύθηκε αρχικά για συναισθηματικούς λόγους, από νοσταλγία για μια βιομηχανική περίοδο του Λαυρίου που έφυγε, από δίψα για διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, από αίσθηση καθήκοντος προς το Λαύριο που τόσα έχει προσφέρει από την εποχή της Αθηναϊκής Δημοκρατίας μέχρι σήμερα στον ελληνισμό και επί πλέον, επειδή η θέση αυτή φαίνεται να έχει σημαντικά πλεονεκτήματα από απόψεως εκτάσεως, χωροθετήσεως στο χώρο της Αττικής και διαθέσιμου έμπειρου εξειδικευμένου τεχνικού προσωπικού. Η κατασκευή του αεροδρομίου στα Σπάτα και του λιμανιού του Λαυρίου σε συνδυασμό με τις περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος και φυσικής ομορφιάς της περιοχής ενίσχυσαν σημαντικά τα υπόλοιπα επιχειρήματα.

Η βασική απόφαση της πολιτείας να αγοράσει την έκταση από τη «Γαλλική» μεταλλευτική εταιρεία Λαυρίου και να την παραχωρήσει, μέσω του υπουργείου Πολιτισμού, στο ΕΜΠ

πάρθηκε την εποχή της έντονης αποβιομηχάνισης του Λαυρίου το οποίο, στο σημείο αυτό, στάθηκε τυχερό μέσα στην μεγάλη του ατυχία. Η συμβολή του Δήμου Λαυρεωτικής, των εργαζόμενων στο χώρο αυτό, του εργατικού κέντρου και της τοπικής κοινωνίας γενικώτερα ήταν καθοριστική τόσο στην απόφαση αυτή όσο και στην υποστήριξη της πρότασης χρηματοδότησης του έργου που ακολούθησε.

Από διοικητικής απόψεως το ΤΠΠΑ θα αποτελέσει Ανώνυμη Εταιρεία, θυγατρική της Αωνύμου Εταιρείας Διαχειρίσεων της Ιδιαίτερης Περιουσίας του ΕΜΠ. Η ίδρυση των εταιρειών αυτών, παρά τις προσπάθειες του ΕΜΠ καθυστερεί ακόμη (2ος Νόμος) και αναμένεται να συντελεσθεί μέσα στο 1996 (πολιτικής καταστάσεως επιτρεπούσης).

Μεταμόρφωση του Ε.Μ. Πολυτεχνείου.

Η παλαιά κλασσική δομή του Πολυτεχνείου με διδασκαλία-εκπαίδευση, λίγη επιστημονική έρευνα και μικρή παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο άρχισε να αλλάζει με εντεινόμενο ρυθμό από το χαρακτηριστικό σημείο του τέλους της δεκαετίας 1970 οπότε δημοσιεύτηκε το διάταγμα που επέτρεπε την ίδρυση και λειτουργία Επιτροπής Ερευνών, και ειδικού λογαριασμού ερευνής στα πανεπιστήμια. Η οικονομική συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε πληθώρα ερευνητικών προγραμμάτων, και η διάθεση ελληνικών πόρων ήταν καθοριστικοί παράγοντες στην αλλαγή.

Τα πανεπιστήμια συμβάλλουν πλέον ουσιαστικά στην επιστημονική έρευνα και πρέπει να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο που είναι η διάχυση των σχετικών αποτελεσμάτων της στη βιομηχανική παραγωγή και στη τεχνολογία της χώρας. Το ρόλο αυτό πρέπει να καλύψει και το Τεχνολογικό Πάρκο που είναι:

1. Χώρος κοινής εφηρμοσμένης έρευνας πανεπιστημίου και βιομηχανίας με συγκεκριμένο αντικείμενο-προϊόν, συγκεκριμένο προϋπολογισμό και συγκεκριμένο χρόνο πέρατος.
2. Χώρος παροχής μέσων, υποδομής και τεχνολογικής-επιστημονικής υποστήριξης από το πανεπιστήμιο προς τη βιομηχανία για διεξαγωγή έρευνας από την ίδια σε πρόβλημα που την απασχολεί

3. Χώρος παροχής υποδομής σε υπό εκκώλυση βιομηχανίες για να ξεκινήσουν πιλοτική παραγωγή νέων προϊόντων όταν απαιτείται σημαντική τεχνολογική και επιστημονική υποστήριξη.

5. Χώρος εγκατάστασης εθνικών εργαστηρίων παροχής υπηρεσιών, διεξαγωγής μετρήσεων πιστοποιήσεων και ελέγχου ποιότητας προϊόντων.

6. Χώρος παροχής εκπαίδευσεων ή και μετεκπαίδευσεων και σεμιναρίων.

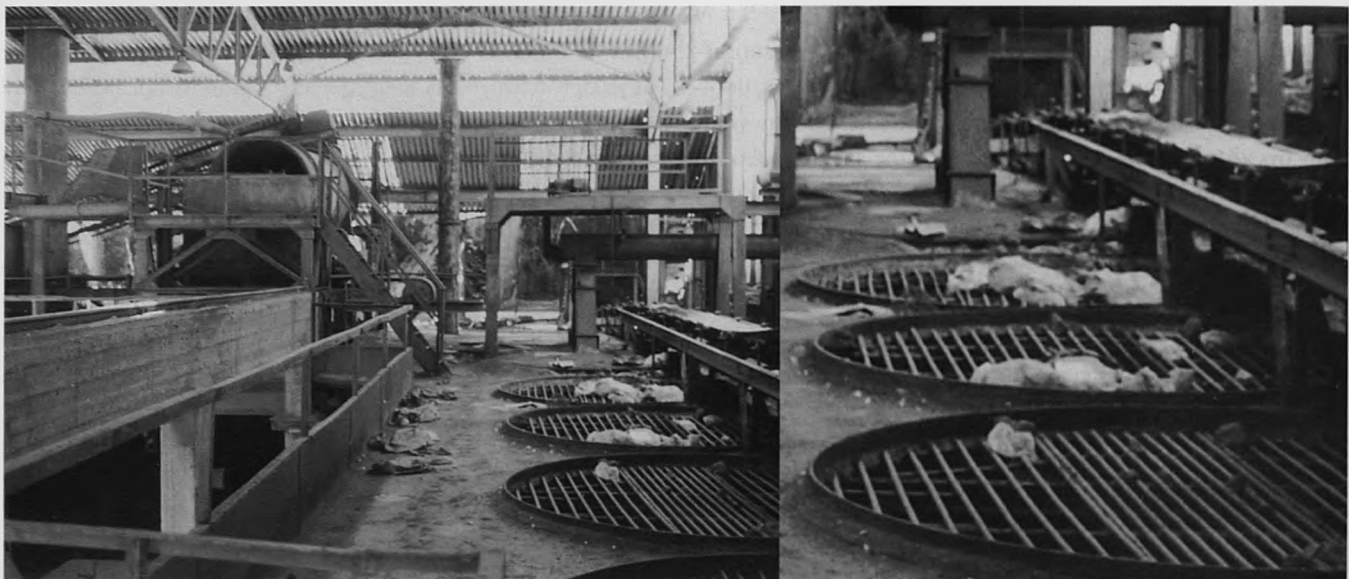
7. Χώρος συνεδρίων και επιστημονικών εκδηλώσεων.

Το ΕΜΠ έχει ήδη ακολουθήσει τον δρόμο αυτό με σημαντι-

Υλοποίηση ΤΠΠ Λαυρίου

Η υπάρχουσα ήδη υποδομή στο ΤΠΠΛ είναι σημαντική. Η έκτασή του των 250.000 τ.μ. και των 25.000 τ.μ. στεγασμένων χώρων, οι υπάρχουσες εγκαταστάσεις ηλεκτροδοτήσεως μέσης τάσεως, δεξαμενών και αντλιοστασίων θαλασσίου ύδατος ψύξεως, οι παλαιές εγκαταστάσεις μεταλλουργίας και η σχεδιαστική τεκμηρίωση του χώρου συμβάλλουν ουσιαστικά στις προϋποθέσεις επιτυχούς υλοποίησης και λειτουργίας. Η γειτνίαση με τον σταθμό παραγωγής της ΔΕΗ και με το δίκτυο φυσικού αερίου είναι πρόσθετα θετικά στοιχεία της υποδομής.

Η ανακαίνιση των παλαιών, διατηρητέων κτηριακών συγκρο-

κή επιτυχία τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια. Οφείλει όμως να εντατικοποιήσει την προσπάθειά του παρά την οικονομική ύφεση που επικρατεί και οφείλει να λειτουργήσει ως αιχμή δόρατος στην οικονομική και τεχνολογική αναβάθμιση της χώρας. Πρέπει να συμβάλει ξανά όπως έκανε και στην μεταπολεμική περίοδο όταν όλη η ανασυγκρότηση της χώρας και όλα τα έργα της έγιναν με τους μηχανικούς που επιτυχώς είχε εκπαιδεύσει το ΕΜΠ.

Με την πάροδο των ετών το ΕΜΠ, εκτός από το σκέλος της εκπαίδευσης των νέων μηχανικών, πρέπει να δίνει τουλάχιστον ίση βαρύτητα στην αυτοχρηματοδοτούμενη εφηρμοσμένη έρευνα, στην παροχή υπηρεσιών στην βιομηχανία και στο κοινωνικό σύνολο, στην παροχή υπηρεσιών στο δημόσιο τομέα, στην υποστήριξη της εθνικής άμυνας, και στη συνεργασία με συγγενή ιδρύματα της αλλοδαπής και ιδίως των γειτονικών χωρών.

Οι περισσότερες από τις νέες αυτές δραστηριότητες θα πρέπει να αναληφθούν από το ΤΠΠΛ το οποίο πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις, πάντοτε φυσικά υπό τον κεντρικό έλεγχο και την καθοδήγηση του ΕΜΠ.

τημάτων, γίνεται κατά ένα μέρος με την ουσιαστική χρηματική συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να ξεκινήσει η λειτουργία του Πάρκου. Έχει ήδη εγκριθεί πίστωση 3,6 δις δρχ. για την αποκατάσταση δέκα κτηριακών συγκροτημάτων. Έχουν ήδη εξασφαλιστεί πρόσθετες πιστώσεις από άλλες πηγές ύψους 370 εκ. δρχ. για κατασκευή εργαστηρίου μετρήσεως αυτοκινήτων ψυγείων, 1 δις. δρχ. για κατασκευή εργαστηρίου ανανεώσιμων πηγών ενεργείας· έχει υπογραφεί σύμβαση με ιδιωτική εταιρεία η οποία προτίθεται να επενδύσει άλλο 1 δις δρχ. περίπου για κατασκευή ανεμογεννητριών και αναμένεται συνεργασία με την πυροσβεστική υπηρεσία για κατασκευή δοκιμής-ελέγχου πυράντοχων υλικών.

Με τις εξασφαλισμένες ήδη χρηματοδοτήσεις καλύπτεται η ανακατασκευή και λειτουργία των δικτύων υποδομής και των μισών περίπου από τις κτηριακές εγκαταστάσεις. Τα υπόλοιπα κτήρια θα ανακατασκευαστούν και θα λειτουργήσουν με τη μέθοδο της αυτοχρηματοδότησης. Οι ενδιαφερόμενοι θα τα επισκευάσουν, διατηρώντας τον παραδοσιακό τους χαρακτήρα, με δικά τους έξοδα και θα τα χρησιμοποιήσουν για διάστημα αρκετό ώστε να αποσβεστούν τα αρχικά έξοδά τους.

Λειτουργία ΤΠΠ Λαυρίου

Το ΤΠΠΛ θα είναι Ανώνυμος Εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Τα έσοδά του θα καλύπτουν τα λειτουργικά έξοδα και τις επενδύσεις για συντήρηση κτηρίων και οικοδόμηση νέων χώρων εξυπηρέτησης των σκοπών του Πάρκου.

Η αρχική λειτουργία του υποστηρίχθηκε οικονομικώς από τον μοναδικό μέτοχο, το ΕΜΠ. Η υποστήριξη έγινε και με παροχή πιστώσεων ή δανείων αλλά και με την εργασία μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας. Αναμένεται μετά τρία ή τέσσερα έτη να είναι πλήρως αυτοδύναμο και αυτοχρηματοδοτούμενο. Το αντίστοιχο επιχειρησιακό σχέδιο συνετάγη από το ΕΜΠ σε συνεργασία με δύο γραφεία συμβούλων επι-

ρολογία, στις ασφαλίσεις, στις επιδοτήσεις κλπ. και αποκλείουν το μακροπρόθεσμο ορθολογικό προγραμματισμό.

Εκπεφρασμένη πολιτική απόφαση του ΕΜΠ είναι η μέγιστη χρησιμοποίηση εργαζόμενων από το Λαύριο ώστε να υποβοηθηθεί η περιοχή. Η σημαντική όμως βοήθεια στον τομέα αυτό θα προέλθει δευτερογενώς από τις δραστηριότητες του ΤΠΠΛ και την αναβάθμιση της περιοχής που θα προκαλέσει.

Στόχος

Οι εργασίες αποκατάστασης άρχισαν ήδη με την αδρανοποίηση μολυσμένων εδαφών. Σε λίγους μήνες δημοπρατούνται οι τρεις πρώτες από τις κτηριακές ενότητες. Το έργο της

ΦΩΤ. ΣΟΦΙΑ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ

χειρήσεων και υπεβλήθη στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα για έγκριση της χρηματοδότησης.

Στο χώρο του Λαυρίου δεν πρόκειται να μεταφερθούν εργαστήρια του ΕΜΠ που λειτουργούν στην περιοχή Ζωγράφου. Στο Λαύριο θα εγκατασταθούν μόνο εργαστήρια του ΕΜΠ τα οποία θα έχουν οικονομικά έσοδα τέτοια ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες τους, καθώς επίσης και τα γενικά έξοδα λειτουργίας του Πάρκου. Το κριτήριο της οικονομικής βιωσιμότητας είναι βασικό για την άδεια εγκαταστάσεως εργαστηρίου στο ΤΠΠΛ. Δεύτερο κριτήριο είναι η αποφυγή ρύπανσης του περιβάλλοντος η οποία θα ελέγχεται αυστηρώς και τρίτο, η εναρμόνιση προς την γενικότερη πολιτιστική και τεχνολογική παράδοση του χώρου.

Η λειτουργία του μη κερδοσκοπικού Πάρκου πρέπει να γίνει με κριτήρια ιδιωτικής οικονομίας, όπως είναι λογικό να γίνει, για να μην υπάρχει αθέμιτος ανταγωνισμός. Η διαφανόμενη όμως δυσκολία συνίσταται στην πρόσληψη εργαζόμενων και στα γενικά απαγορευτικά μέτρα που διέπουν το γενικότερο δημόσιο τομέα. Επί πλέον σημαντικές δυσκολίες αναμένονται από τη συχνή και απροσδόκητη αλλαγή της ελληνικής νομοθεσίας σε όλα τα θέματα που αφορούν στη φο-

ρώτης φάσης αναμένεται να υλοποιηθεί σε τρία έως τέσσερα χρόνια. Παράλληλα θα έχουν τελειώσει και έργα άλλων φάσεων. Η λειτουργία του Πάρκου εκτιμάται ότι θα εγκαινιασθεί με την ενεργοποίηση του εργαστηρίου πιστοποίησης των φορτηγών ψυγείων εντός του έτους 1997 ή στις αρχές του 1998. Οι υπόλοιπες δραστηριότητες αναμένεται να αρχίσουν σταδιακά από το τέλος του 1998. Η οικονομικώς αυτόχρονη λειτουργία του Πάρκου αναμένεται να επιτευχθεί εντός της πρώτης πενταετίας.